

ชา

ศักยภาพ/จุดเด่น	ปัญหา/ข้อจำกัด	แนวทางพัฒนา/แก้ไข
ปัญหาอุปสรรค ด้านการผลิต - ขาดแคลนแหล่งน้ำในการปลูก และการจัดระบบน้ำยังไม่มีประสิทธิภาพ - เกษตรกรยังไม่มีการนำกระบวนการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (GAP) มาใช้ในการผลิต - ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในการผลิต ด้านการแปรรูป - เครื่องจักรในการแปรรูปชามีราคาแพง โรงงานชาขนาดเล็กขาดแคลนเครื่องจักรที่ทันสมัย ทำให้การแปรรูปชาไม่ได้มาตรฐาน - ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในการแปรรูปชา - บรรจภัณฑ์ชาของไทยไม่ดึงดูดใจผู้ซื้อ ส่วนใหญ่ต้องนำเข้าจากต่างประเทศ ด้านการตลาด - เกษตรกรขายใบชาสดได้ในราคาต่ำ เนื่องจากมีผู้ซื้อน้อย - ชาที่แปรรูปแล้วส่วนใหญ่เป็นชาอู่หลง(ชากิ่งหมัก) ซึ่งเป็นชาคุณภาพ ราคาสูง และส่วนใหญ่ส่งไปขายต่างประเทศ สำหรับตลาดชาในประเทศคนไทยยังดื่มชาไทยน้อย	แนวทางการพัฒนา - จัดหาแหล่งน้ำพร้อมทั้งวางระบบน้ำ - จัดทำแปลงเรียนรู้กระบวนการผลิตชาตามระบบ GAP และ ตรวจสอบออกใบรับรองแปลง GAP - ขอกการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนจากภาครัฐในการซื้อเครื่องมือ เครื่องจักรในการแปรรูปชา และสร้างโรงอบชา - จัดฝึกอบรมการแปรรูปชาคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศ เช่น ไต้หวัน - ตรวจสอบ และออกใบรับรองของโรงงานแปรรูปชาในระบบ GMP และ HACCP - ส่งเสริมและสนับสนุนการซื้อขายใบชาสดในระบบ Contract farming - เสริมสร้างศักยภาพในการผลิต แปรรูป และการตลาดแก่เกษตรกรโดยการรวมกลุ่ม และบริหารจัดการกลุ่มอย่างมีระบบ - ประชาสัมพันธ์ให้คนไทยดื่มชาไทย โดยเริ่มจากหน่วยราชการ โรงแรม ตลอดจนภัตตาคารและร้านอาหาร	แนวโน้มสถานการณ์การผลิต 1. แนวโน้มผลผลิตชาสูงขึ้นตามลำดับตั้งแต่ปี 2549 ทั้งนี้เนื่องจากปี 2547 รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการปลูกชาพันธุ์ดี(พันธุ์อู่หลงเบอร์ 12) ทำให้ปัจจุบันผลผลิตชาพันธุ์อู่หลงเบอร์ 12 มีจำนวนมากและโรงงานแปรรูปชาไม่สามารถรองรับผลผลิตได้หมด ดังนั้นจึงทำให้ราคาใบชาสดตกต่ำ 2. ในปี 2553 ประเทศไทยเปิดตลาดการค้าเสรีชาภายใต้ข้อตกลง AFTA จะทำให้มีการนำเข้าชาจากประเทศเพื่อนบ้าน เช่น เวียดนาม และจีน มากขึ้น ซึ่งมีราคาต่ำกว่าชาในประเทศ ดังนั้นจะมีผลกระทบต่อเกษตรกรผู้ปลูกชาของไทย 3. ปี 2554 ควรมีการส่งเสริมการแปรรูป บรรจภัณฑ์ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มแข่งขันกับประเทศคู่แข่ง

นางสาวณัฐธิดา หัวหาญ นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ชา

ชื่อไทย : ชา

ชื่อสามัญ/ชื่ออังกฤษ : Tea

ชื่อวิทยาศาสตร์ : amellia sinensis (L.) Okutzte

โดย นางสาวณัฐธิดา หัวหาญ

นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ

02-940-6079

แหล่งผลิต
ภาคเหนือ ได้แก่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดน่าน จังหวัดลำปาง จังหวัดแพร่
จังหวัดที่ปลูกมาก : จังหวัดเชียงราย

Crop requirement (สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการผลิต)
การผลิตชาคุณภาพดี ควรปลูกในพื้นที่สูงจากระดับน้ำทะเลมากกว่า 700 เมตร สำหรับสวนที่มีขนาดใหญ่และใช้เครื่องจักรในการดำเนินการควรมีพื้นที่ลาดเอียงไม่เกิน 15% ถ้ามากกว่า 15% ควรทำแบบขั้นบันได โดยมีความกว้างไม่น้อยกว่า 150 เซนติเมตร ลักษณะดินที่เหมาะสมควรเป็นดินร่วนทรายมีการระบายน้ำดี มีอินทรีย์วัตถุสูง ชั้นของหน้าดินลึกอย่างน้อย 50 เซนติเมตร มีความเป็นกรด-ด่าง 4-6 อุณหภูมิที่เหมาะสม ต่อการเจริญเติบโตอยู่ระหว่าง 25-30 องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์ในอากาศไม่ต่ำกว่า 75% ปริมาณน้ำฝนอย่างน้อยเฉลี่ยปีละ 1,200 มิลลิเมตรต่อปี

ต้นทุน / ผลตอบแทน	
ต้นทุน(ปี 54 : บาท/ไร่)ชาอัสสัมสด	
- ต้นทุนผันแปร	18,564.52
- ต้นทุนคงที่	2,553.9
- ต้นทุนรวม	21,118.42
ผลตอบแทน (บาท/ไร่)	25,080.76
มูลค่าผลผลิตรวม (ล้านบาท)	2,659.302

ราคาขาย (ชาสด:บาท/กิโลกรัม)												
ปี	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
2552	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2553	-	-	46	46	46	45	35	35	35	35	35	-
2554	-	-	40	40	40	40	40	40				-

สถิติการผลิต			
	ปี 51	ปี 52	ปี 53
จำนวนผู้ปลูก (ราย)	22,251	-	-
พื้นที่ปลูก (ไร่)	113,364	116,466	121,621
ผลผลิตเฉลี่ย(กก./ไร่)			
- ชาอัสสัม	518	515	523
- ชาจีน	712	716	724
ผลผลิตรวม (ตัน)	61,557	63,707	67,241
วัตถุดิบ - ไซในประเทศ	13.96 %		
- ส่งออก	86.04 %		

ส่งออก(ชาแห้ง)	ข้อได้เปรียบเสียเปรียบสินค้าไทย	นำเข้า(ชาแห้ง)																								
<table border="1"> <tr> <th>ปี</th> <th>พีดตัน</th> <th>ล้านบาท</th> </tr> <tr> <td>52</td> <td>2.958</td> <td>158.16</td> </tr> <tr> <td>53</td> <td>2.615</td> <td>149.53</td> </tr> <tr> <td>54</td> <td>-</td> <td>-</td> </tr> </table>	ปี	พีดตัน	ล้านบาท	52	2.958	158.16	53	2.615	149.53	54	-	-	ได้เปรียบ มีเทคโนโลยีการแปรรูปที่ทันสมัยและแปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าได้หลากหลาย เสียเปรียบ ขาดการประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการผลิตและการตลาด	<table border="1"> <tr> <th>ปี</th> <th>พีดตัน</th> <th>ล้านบาท</th> </tr> <tr> <td>52</td> <td>1.665</td> <td>162.73</td> </tr> <tr> <td>53</td> <td>1.856</td> <td>159.01</td> </tr> <tr> <td>54</td> <td>-</td> <td>-</td> </tr> </table>	ปี	พีดตัน	ล้านบาท	52	1.665	162.73	53	1.856	159.01	54	-	-
ปี	พีดตัน	ล้านบาท																								
52	2.958	158.16																								
53	2.615	149.53																								
54	-	-																								
ปี	พีดตัน	ล้านบาท																								
52	1.665	162.73																								
53	1.856	159.01																								
54	-	-																								
ประเทศคู่ค้าของไทย จำนวนผลผลิต ไต้หวัน -% กัมพูชา -% สหรัฐอเมริกา -%	ผลผลิต 900 พันล้านตัน ประเทศผู้ผลิตสำคัญ 1.จีน 2.อินเดีย 3.อินโดนีเซีย	ประเทศผู้นำเข้าสำคัญของโลก 1.สหรัฐอเมริกา 2.ยุโรป 3.ลาว																								

ฤดูผลผลิต (ร้อยละที่ออกสู่ตลาด)											
ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
-	-	70	80	80	80	90	90	80	70	70	-
ภาคเหนือ											